

RUTIN**C4 Bilaga 3, Isbehandling av munhålan för att förebygga slemhinneskador vid behandling med högdos-melfalan**

Innehållsansvarig: Jan-Erik Johansson, Överläkare
Godkänd av: Martin Stenson, Sektionschef
Denna rutin gäller för: Verksamhet Specialistmedicin

Revideringar i denna version

Inga ändringar

Revisionshistoria

rev	Giltig från	Förändring	Författare
7	2111	Rubrik ändrad till: C4 Bilaga 3, Isbehandling av munhålan för att förebygga slemhinneskador vid behandling med högdos-melfalan	Jan-Erik Johansson
6	2104	Nytt namn på rutinen samt förtydligande att rutinen även omfattar patienter med amyloidos. Dessutom ett tillägg att patienter med "munhålenära" myelom/plasmocytom INTE bör få isbehandling	Jan-Erik Johansson
5	1806	Ny rutin med 2 timmars behandlingstid baserat på nya studier.	Jan-Erik Johansson
4	1709	Översyn av rutin. En studie pågår för att se över tider för isbehandling. Fram tills studien är klar, ingen uppdatering sedan tidigare revision.	Jan-Erik Johansson
3	1502	Tillägg av information om pågående studie som jämför att tugga is i två eller sju timmar.	Jan-Erik Johansson
2.1	1308	-	Jan-Erik Johansson
1.1	1104	-	Jan-Erik Johansson
-	1006	Första utgåvan	Jan-Erik Johansson

Granskare

Inger Andersson, JACIE-koordinator

Innehåll

1	Syfte.....	3
2	Målgrupp.....	3
3	Dokumentation.....	3
4	Bakgrund.....	3
5	Material.....	3
6	Förberedelser.....	3
7	Utförande/Behandling.....	4
8	Kontroller.....	4
9	Biverkningar.....	4
10	Behandlingstid.....	4
11	Referenser.....	4

1 Syfte

Förebygga oral mukositis vid behandling med högdos melfalan

2 Målgrupp

Patienter med myelom och amyloidos som skall genomgå autolog stamcellstransplantation efter behandling med melfalan i dosen 200 mg/m² (140 mg/m² vid njurinsufficiens). Patienter med munhålenära myelomförändringar och/eller plasmocytom i detta område bör inte få isbehandling då det finns en teoretisk risk att öka risken för lokalt återfall.

3 Dokumentation

Meliorjournal

4 Bakgrund

Utan förebyggande behandling kan slemhinnan i munhålan skadas av det cellgift (melfalan) som ges två dagar före autolog stamcellstillförsel. Tillståndet, som även kallas mukositis, innebär vanligen smärtor i halsen och på kindernas insida. I de svåraste fallen bildas sår som gör det svårt att äta och/eller dricka. Skadan uppstår ca 1 vecka efter cellgiftstillförseln och klingar av och försvinner 7-10 dagar senare. Nedkylning av munslemhinnan i samband med cellgiftstillförseln kan effektivt förhindra denna skada. Mekanismen anses vara att nedkylningen orsakar sammandragning av små blodkärl varvid cellgiftet förhindras att nå slemhinnan. I studier har behandlingen visat sig kunna minska de svåraste formerna av mukositis hos ca 95 % av patienterna.

För närvarande rekommenderas behandlingstid på 2 timmar. Det saknas dokumentation från randomiserade/kontrollerade studier att kortare behandlingstid har jämförbar effekt.

Behandlingen innebär inga kända risker och de enda biverkningarna består i det obehag som nedkylningen av munslemhinnan innebär samt i vissa fall allmän frusenhet.

5 Material

Is och iskross.

6 Förberedelser

Patienten ska få muntlig och skriftlig information om isbehandling. Se till att is finns i frysen, vanlig åtgång är 1 engångsförpackning/timme.

7 Utförande/Behandling

1. Trettio minuter före start av cellgiftsbehandlingen intas ca 1 rågad matsked krossad is i munhålan. I takt med att isbitarna smälter sköljs isvattnet runt i munnen för att så stor del som möjligt av munslemhinnan och svalget kyls ner. För att åstadkomma nedkylning av bakre delen av svalget kan man gurgla (undviks om kräkreflex) det smälta isvattnet i några sekunder innan det antingen spottas ut eller sväljs ner.
2. När isen helt smält till vatten intas omedelbart ytterligare 1 rågad matsked krossad is enligt punkt 1.
3. Denna procedur upprepas till 1 timme efter avslutad cellgiftsbehandling (**total behandlingstid blir 2 timmar**).
4. Under den tid som isbehandlingen pågår kan man äta och dricka, **dock inte uppvärmd mat eller dryck**.

8 Kontroller

Inga specifika kontroller krävs.

9 Biverkningar

Köldkänsla, obehag i munhålan.

10 Behandlingstid

Syftet med behandlingen är att hålla så stor del som möjligt av munslemhinnan nedkyld under 2 timmar. Eftersom det i dagsläget inte är känt om man uppnår samma goda skyddseffekt med kortare behandlingstid än 2 timmar avrådes från detta.

11 Referenser

Cho YK et al. Associations of High-Dose Melphalan Pharmacokinetics and Outcomes in the Setting of a Randomized Cryotherapy Trial. *Clinical Pharmacology & Therapeutics*, Volume 102 Number 2 September 2017

Johansson JE et al. Cryotherapy as prophylaxis against oral mucositis after high-dose melphalan and autologous stem cell transplantation for myeloma: a randomised, open-label, phase 3, non-inferiority trial. *Bone Marrow Transplant*. 2019 Sep;54(9):1482-1488. doi: 10.1038/s41409-019-0468-6. Epub 2019 Feb 4. PMID: 30718802.